

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 165/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovvej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Ivanou Kochanskou, advokátkou, Farská 33, Nitra, proti uzneseniam Okresného súdu Nitra č. k. 4 Nt 19/2022 z 19. júla 2022 a Krajského súdu v Nitre č. k. 1 Tos 105/2022 z 12. októbra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. februára 2023, ktorú doplnil podaním doručeným 21. marca 2023, domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 Tk 2/2019 z 30. januára 2020 právoplatne uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 3 písm. c) Trestného zákona, kde sťažovateľ na hlavnom pojednávaní konanom 12. decembra 2019 vyhlásil, že je vinný a zároveň na hlavnom pojednávaní konanom 30. januára 2020 sa po vyhlásení rozsudku vzdal práva na podanie odvolania. Adresoval okresnému súdu v označenej trestnej veci návrh na povolenie obnovy konania, ktorý bol uznesením okresného súdu č. k. 4 Nt 19/2022 z 19. júla 2022 (ďalej len „prvostupňové uznesenie“) zamietnutý. Takisto sťažnosť sťažovateľa uplatnená proti tomuto prvostupňovému uzneseniu okresného súdu bola podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodná zamietnutá uznesením

Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Tos 105/2022 z 12. októbra 2022 (ďalej len „druhostupňové uznesenie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti formuluje podrobnú argumentáciu, ktorej podstata je zameraná na tvrdenie, že v jeho trestnej veci sa odsudzujúci rozsudok zakladá na nezákonne získanom dôkaze, ktorý mal byť jediným vo veci usvedčujúcim dôkazom, a to na výpovedi svedka – zahraničného agenta konajúceho pod dočasnou legendou, ktorý okrem poskytnutej výpovede v trestnom konaní vydal aj omamné a psychotropné látky. Podľa sťažovateľa v jeho trestnej veci však príkaz na použitie zahraničného agenta v zmysle § 117 ods. 5 Trestného poriadku nebol vydaný, o čom svedčí obsah príslušného spisového materiálu, a tento predmetný príkaz podľa vyjadrenia sťažovateľa neobsahuje. V nadväznosti na to pokračuje a dôvodí, že konanie uvedeného agenta navyše vybočilo zo zákonných limitov predpokladaných § 117 ods. 2 Trestného poriadku, a možno ho teda kvalifikovať ako nezákonné. Argumentuje, že o týchto skutočnostiach sa dozvedel až po čase, keď začal vykonávať okresným súdom uložený trest. Podľa jeho názoru boli uvedené skutočnosti dostatočným zákonom stanoveným predpokladom na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci, kde mal sťažovateľ k návrhu na povolenie obnovy konania priložiť odpovede príslušných justičných orgánov ako podporný dôkaz preukazujúci jeho tvrdenia.

4. V postupe oboch konajúcich súdov, ktoré návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci nevyhoveli, vidí sťažovateľ porušenie svojho označeného práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označeného práva postupom okresného súdu a krajského súdu, ktoré nevyhoveli jeho návrhu na povolenie obnovy konania v trestnej veci. Návrh sťažovateľ podporil tvrdeniami a dôkazmi o tom, že bolo jeho odsúdenie založené na nezákennom dôkaze spočívajúcom vo využití výpovede agenda, ktorého použitie v trestnom konaní nebolo podľa sťažovateľa regulárne, keďže pre jeho využitie nebol vydaný zákonom požadovaný príkaz a agent navyše prekročil svojím konaním zákonom stanovené mantinely.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva uznesením okresného súdu:

6. Pokiaľ ide o namietané porušenie označeného práva sťažovateľa prvostupňovým uznesením okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej je právomoc ústavného súdu vo vzťahu ku konkrétnemu namietanému rozhodnutiu alebo postupu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 107/2019). Vychádzajúc z tejto judikatúry vo vzťahu k námietkam týkajúcim

sa prvostupňového uznesenia okresného súdu, ústavný súd konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení okresného súdu v prvostupňovom rozhodovaní o návrhu na povolenie obnovy konania prostredníctvom podanej sťažnosti, ktorú aj využil, pričom ochranu jeho označenému právu bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd, ktorému patrilo rozhodovanie o podanej sťažnosti. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti označenému rozhodnutiu okresného súdu, preto ústavný súd rozhodol o odmietnutí tejto časti ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

7. Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ subsumoval svoje námietky nesprávne pod čl. 46 ods. 2 ústavy, s ktorým však nekorešponduje právo na spravodlivé súdne konanie, ktorého sa v skutočnosti, vychádzajúc z obsahu odôvodnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa, námietky sťažovateľa týkajú. Bez toho, aby považoval za potrebné vyzývať sťažovateľa ku korekcii jeho ústavnej sťažnosti, preklenul tento nedostatok tak, že zohľadnil obsah odôvodnenia ústavnej sťažnosti, z ktorého jasne vyplýva skutočný úmysel sťažovateľa, a za predmet konania považoval námietku porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva uznesením krajského súdu:

8. Ústavný súd sa pri posúdení druhej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorá sa týka druhostupňového uznesenia krajského súdu, oboznámil jednak s relevantnou právnou úpravou aplikovanou vo veci sťažovateľa konajúcimi súdmi, ako aj s obsahom druhostupňového uznesenia krajského súdu, resp. s jeho odôvodnením, ktoré sa stalo oporou pre odmietnutie návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania v jeho trestnej veci.

9. Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Podľa § 394 ods. 5 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo niektorým zo spôsobov uvedených v predchádzajúcich odsekoch § 394 Trestného poriadku, sa povolí aj vtedy, ak sa právoplatným rozsudkom zistí, že policajt alebo prokurátor, sudca alebo prísediaci v pôvodnom konaní porušením povinnosti spáchal trestný čin.

Podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku súd návrh na povolenie obnovy konania zamietne, ak nezistí podmienky obnovy konania podľa § 394.

Podľa § 402 ods. 1 Trestného poriadku o návrhu na povolenie obnovy konania rozhoduje súd na verejnom zasadnutí.

Podľa § 402 ods. 2 Trestného poriadku odmietnuť návrh z dôvodov uvedených v § 399 ods. 1 môže aj na neverejnom zasadnutí. Z dôvodu uvedeného v § 399 ods. 2 môže návrh odmietnuť na neverejnom zasadnutí iba v tom prípade, ak návrh uvádza tie isté skutočnosti a dôkazy, ktoré už boli skôr právoplatne zamietnuté, a návrh nanovo podaný je len jeho opakovaním.

Podľa § 402 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o návrhu na povolenie obnovy konania je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

10. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia interpretoval, že sa konanie o návrhu na povolenie obnovy konania obmedzuje na zisťovanie toho, či vyšli najavo skutočnosti alebo dôkazy uvedené v dotknutom zákonom ustanovení súdu skôr neznáme, bez ohľadu na to, či o nich vedel navrhovateľ alebo iná procesná strana v trestnom konaní. Vysvetlil, že v predmetnom konaní súd nemôže preskúmavať zákonnosť postupu súdu ani orgánov činných v trestnom konaní v pôvodne vedenom trestnom konaní, pretože inštitút obnovy konania ako mimoriadny opravný prostriedok slúži primárne na nápravu rozhodnutí, ktoré sú nesprávne preto, že boli urobené na základe nesprávnych skutkových zistení práve pre zistenie nových dôkazov a skutočností súdu skôr (t. j. v pôvodnom konaní) neznámych a že hodnotenie v pôvodnom konaní vykonaných dôkazov prichádza do úvahy pri posudzovaní podmienok obnovy konania len v rovine ich vzťahu k novopredloženému dôkazu súdu skôr neznámemu, a to v tom zmysle, či tento dôkaz, či už sám osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr súdu známymi, môže odôvodniť iné rozhodnutie vo výroku o vine alebo treste.

11. Ústavný súd v kontexte okolností veci sťažovateľa poukazuje na právnu úpravu, ktorá vyžaduje pre povolenie obnovy konania súčasné splnenie dvoch podmienok, ide o podmienku novosti skutočnosti alebo dôkazu a podmienku ich spôsobilosti v spojení s ostatnými dôkazmi alebo samostatne odôvodniť odlišné rozhodnutie o vine alebo o treste. V prípade návrhu sťažovateľa však nešlo o predloženie nových skutočností či dôkazov, ale v podstate o snahu sťažovateľa o nové hodnotenie pôvodného dôkazu (výpoveď agenta) použitého v dôkaznom procese z hľadiska jeho zákonnosti. Proces hodnotenia dôkazov totiž zahŕňa hodnotenie závažnosti dôkazu, hodnotenie jeho zákonnosti a tiež hodnotenie jeho pravdivosti. Sťažovateľ sa formulovanými tvrdeniami o tom, že využitie agenta v jeho trestnej veci nebolo aprobované vopred vydaným príkazom, tak ako to požaduje relevantné ustanovenie zákona, a že agent prekročil svojím konaním zákonom vymedzené limity, snaží spochybníť zákonnosť tohto dôkazu, čo predstavuje, tak ako už bolo uvedené, jednu z fáz hodnotenia dôkazu. Skutočnosti a listiny, ktorými sťažovateľ podporil svoj návrh na povolenie obnovy konania, nepredstavovali zákonom predpokladané tzv. novoty kvalifikovaného charakteru. Sťažovateľovi bol tento právny záver veľmi jasne a náležite vysvetlený. Ústavný súd nad rámec uvedeného poukazuje na to, že z teoretického hľadiska je v trestnom konaní možné uplatňovať ochranu svojich práv v prípadoch rozhodnutia (odsúdenia) založeného na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania, ktoré je určené k náprave prípadných procesných a hmotnoprávných chýb. Sťažovateľ sa však postupom na hlavnom pojednávaní

konanom 12. decembra 2019, kde vyhlásil, že je vinný, a na hlavnom pojednávaní konanom 30. januára 2020, kde sa vzdal práva na podanie odvolania, do budúcnosti potenciálneho uplatnenia ochrany svojich práv prostredníctvom uvedeného mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) *de facto* vzdal, čo mu veľmi podrobne v minulosti vysvetlil tak Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení č. k. 2 Tdo 51/2021 z 28. júla 2021, ako aj ústavný súd vo svojom rozhodnutí č. k. I. ÚS 26/2022 z 18. januára 2022 o odmietnutí jeho ústavnej sťažnosti, ktorou napadol citované rozhodnutie dovolacieho súdu.

12. Postup krajského súdu, ktorým potvrdil správnosť prvostupňového uznesenia okresného súdu o nesplnení podmienok na povolenie obnovy konania v trestnej veci sťažovateľa, sa vzhľadom na predchádzajúce závery ústavnému súdu nejaví ako svojvoľný, porušujúci namietané právo sťažovateľa. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd uviedol vo svojom rozhodnutí dostatočne konkrétne a náležité argumenty, ktoré podporujú zákonnosť postupu pri rozhodovaní o sťažovateľovom návrhu, pričom výklad, ktorý v súvislosti s aplikáciou príslušnej právnej úpravy prezentoval, nijako neodporuje zmyslu a účelu príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich zákonné podmienky obnovy konania.

13. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci krajský súd, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti namietaného rozhodnutia krajského súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade krajským súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, IV. ÚS 226/2012). Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

14. Vychádzajúc z prezentovaných záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti týkajúcej sa druhostupňového uznesenia krajského súdu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

15. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu